

B.A. 2nd Semester (Honours) Examination, 2023 (CBCS)

Subject : Sanskrit

Course : CC-III

[Classical Sanskrit Literature (Prose)]

Time: 3 Hours

Full Marks: 60

The questions are of equal value.

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answer in their own words
as far as applicable.*

अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नेषु दशप्रश्नाः सुरगिरा देवनागरीमाश्रित्य समाधेयाः। प्रतिविभागात् न्यूनतया प्रश्नत्रयं स्वीकृत्य दश प्रश्नानाम्
उत्तरं समाधीयताम्। 2×10=20
(निम्नलिखित प्रश्नगुलिं थके दशटि प्रश्नेर उतुवर संस्कृत भाषाय देवनागरी हरफे लिखते हवे। प्रत्येक विभाग थके
असुतत तिनटि करे प्रश्नेर उतुवर दिते हवे।

'क'-विभागः

'क' विभाग

1. (क) दशकुमारचरितस्य कियन्तः विभागाः सन्ति?

दशकुमारचरितेर कयटि विभाग आछे?

(ख) दर्पसारः अनुजं कीर्तिवर्माणं प्रति कथं क्रुद्धः जातः?

दर्पसार अनुज कीर्तिवर्माणं प्रति क्रुद्ध छिलेन केन?

(ग) 'रूपमन्तः कलाभिमानि' कः आसीत्?

'रूपमन्तः कलाभिमानि' के छिलेन?

(घ) अवन्तिसुन्दरी पूर्वजन्मनि का आसीत्?

अवन्तिसुन्दरी पूर्वजन्मे के छिलेन?

(ङ) रौप्यशृङ्खलं केन कुत्र च प्राप्तम्?

रौप्यशृङ्खलं के कोथाय पेयेछिलेन?

'ख'-विभागः

विभाग- 'ख'

(क) कादम्बरीकाव्यस्य टीकाकारद्वयस्य नाम लिखतु।

कादम्बरी काव्येर दुजन टीकाकारेर नाम लेखो।

(ख) 'सततममूलमन्त्रशाम्यो विषमो विषयविषास्वादमोहः'— कः कं एवमुक्तवान्?

'सततममूलमन्त्रशाम्यो विषमो विषयविषास्वादमोहः'—के काके एकथा बलेछेन?

- (ग) 'पङ्कमिदानीं त्वत्पादपद्मपरिचर्याफलम्'- कस्या उक्तिरियम्? कस्य पादपद्मं तथा सेवितम्?
 'पङ्कमिदानीं त्वत्पादपद्मपरिचर्याफलम्'—उक्तिरि कार? कार पादपद्मं त्विनि सेवा करेखिलेन?
- (घ) 'विरलाः हि तेषामुपदेशारः'- केषामुपदेशारः विरलाः कथं च?
 'विरलाः हि तेषामुपदेशारः'—कादेर उपदेशारो विरल एव? केन?
- (ङ) 'अतिगहनं तमो यौवनप्रभवम्'- यौवनप्रभवं तमः कथं अतिगहनम्?
 'अतिगहनं तमो यौवनप्रभवम्'— केन 'तमो यौवनप्रभवम्' अति गहन?

'ग'-विभागः

विभाग- 'ग'

- (क) चूर्णकं नाम किम्?
 चूर्णकं काके बले?
- (ख) आख्यायिकाप्रकारकं गद्यकाव्यं किम्?
 आख्यायिका श्रेणिर गद्यकाव्यं की?
- (ग) वाणभट्टस्य आविर्भावकालः कः?
 वाणभट्टेर आविर्भावकालं की?
- (घ) प्रभाकरवर्धनः कः आसीत्?
 प्रभाकरवर्धनं के खिलेन?
- (ङ) 'सिंहासनद्वित्रिशिका'-इत्यत्र द्वित्रिशिकाशब्देन काः बोध्याः?
 'सिंहासनद्वित्रिशिका' शब्देर द्वारा कादेर बोधानो हयेखे?
2. अधःस्थितेषु प्रश्नेषु यथाकामं चतुर्णां प्रश्नानामुत्तरं देयम्। तेषु प्रश्नेषु द्वयं संस्कृतभाषया समाधेयम्। 5×4=20
 निम्नलिखित प्रश्नगुणिर ये कोनो चारुटिर उतुतर दाओ। तन्मध्ये ये कोनो दुटिर संस्कृत भाषाय लिखते हवे।
- (क) मातृभाषय अनुवादः क्रियताम्।
 मातृभाषाय अनुवाद करो।
 "पश्यतु पतिमद्यैव शुलावर्तसितमियमनार्यशीला कूलपांसनी" इति निर्भर्त्सय भीषणभूकुटिदूषितललाटः काल एव काललोहदण्डकर्कशेण बाहुदण्डेनावलम्ब्य हस्ताम्बुजे रेखाम्बुजरथाङ्गलाञ्छने राजपुत्रं सरभसमाचकर्ष।
- (ख) मातृभाषया अनुवादः कार्यः।
 मातृभाषाय अनुवाद करो।
 कुसुमशरशरप्रहारजर्जास्ति हि हृदये जलमिव गलत्युपदिष्टम्। अकारणञ्च भवति दुष्प्रकृतेः अन्वयः श्रुतं वा विनयस्य। चन्दनप्रभवः न दहति किम् अनलः? किं वा प्रशमहेतुना अपि न प्रचन्दतरी भवति वडवानलः वारिणा?

- (ग) अधस्तात् कस्यचिदेकस्य संक्षिप्ता टिप्पणी विधेया।
(नीचेर येकोनो एकटि संक्षिप्त टीका लेखो।)
हितोपदेशः, हर्षचरितम्, वेतालपञ्चविंशतिः
- (घ) अवन्तिसुन्दर्याः क्रन्दनात् कन्यान्तःपुरस्य कीदृशी अवस्था जाता?
अवन्तिसुन्दरीर क्रन्दनहेतु कन्यान्तःपुरेर अवस्था किरकम हयेछिन?
- (ङ) 'यौवनारम्भे च प्रायः शास्त्रजलप्रक्षालननिर्मलापि कालुष्यमुपयाति बुद्धिः' उक्तेः तात्पर्यं किम्?
'यौवनारम्भे च प्रायः शास्त्रजलप्रक्षालननिर्मलापि कालुष्यमुपयाति बुद्धिः'— उक्तिर तात्पर्यं की?
- (च) सप्रसङ्गं सरलसंस्कृतभाषया व्याख्यायताम्।
सप्रसङ्ग सरल संस्कृत भाषाय व्याख्या लेखो।
'तमोपहस्त्वादत्तो ज्ञानप्रदीपः'
3. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं लिख्यताम्। 10×2=20
निम्नलिखित प्रश्नानुलिखित मध्ये येकोनो दुटि प्रश्नेर उतर दाओ।
- (क) भवतां पाठ्यांशमवलम्ब्य 'दण्डिनः पदलालित्यम्'- इति समालोचकवाक्यस्य याथार्थ्यं निरूप्यताम्।
'दण्डिनः पदलालित्यम्' —तोमादेर पाठ्यांश अवलम्बने এই समालोचक वाक्येर याथार्थ्यं निरूपण करो।
- (ख) 'पञ्चतन्त्रम्', 'वासवदत्ता'-द्वयोः ग्रन्थयोः विषये आलोचना करणीया।
'पञ्चतन्त्रम्', 'वासवदत्ता' — এই दुटि ग्रन्थ सम्पर्के आलोचना करो।
- (ग) 'राजवाहनचरितम्' इति आख्याने चण्डवर्मणः चरितम् वर्णयताम्।
'राजवाहनचरितम्' — এই आख्यानभागे चण्डवर्मण चरित्र वर्णना करो।
- (घ) चन्द्रपीडं प्रति शुकनासस्य उपदेशः स्वभाषया वर्णयताम्।
चन्द्रपीडेर प्रति शुकनासेर उपदेश निजेर भाषाय वर्णना करो।